

Dosarul nr. 2ra-1105/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Ed. Galușceac)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, V. Buhnaci, V. Sîrbu)

Î N C H E I E R E

26 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Nicolae Craiu
Ion Guzun

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Străisteanu Gheorghe,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Străisteanu Gheorghe și s-a menținut hotărârea din 17 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru

c o n s t a t ă:

La 19 noiembrie 2019 Străisteanu Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 10 mai 2017 a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile din 23 iulie 2014.

A menționat că conform art. 4 alin. (4) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, cererea de chemare în judecată se examinează de instanța de judecată sesizată în cel mult 3 luni de la depunerea sa.

A reținut că acțiunea nominalizată supra, depusă de către el la 10 mai 2017, urma să fie examinată în termen de 3 luni, însă aceasta a fost examinată de către instanțele de judecată naționale timp de 2 ani și 6 luni.

Consideră că prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 au puterea juridică imperativă, deoarece este o lege specială, iar încălcarea termenului de 3 luni prevăzut la art. 4 alin. (4)

din Legea respectivă, stabilit pentru examinarea cauzei în fond, constituie o încălcare gravă a dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei.

Prin urmare, acțiunile vădit ilegale ale judecătorilor comise în privința sa în cadrul examinării cauzei civile din 10 mai 2017 cad sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

A remarcat că în conformitate cu art. 192 alin. (2) din Codul de procedură civilă, astfel de categorii de cauze se judecă de urgență și în mod prioritar.

Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și dispozițiilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, încălcarea termenului rezonabil la judecarea cauzei este necesar de a fi stabilit prin următoarele criterii: complexitatea cauzei; comportamentul părților; importanța cauzei pentru reclamant.

Sub acest aspect a notat că acțiunea depusă la 10 mai 2017 nu este dificilă din punct de vedere factologic sau juridic, nu prezintă nici o complexitate, deoarece în proces au participat doar el în calitate de reclamant și Ministerul Justiției în calitate de pârât.

În cadrul dosarului nu erau necesare efectuarea unor acțiuni procedurale complexe, cum ar fi audierea martorilor, experților, specialiștilor, numirea expertizei și altor acțiuni, care ar împiedica luarea unei hotărâri definitive, în termen rezonabil de 3 luni prevăzut de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

A indicat că a acționat diligent, strict în conformitate cu legislația în vigoare, și în acest sens a depus multe cereri, plângeri, prin care a insistat ca cauza enunțată supra să fie examinată în termen de 3 luni, iar tergiversarea examinării acesteia se datorează exclusiv comportamentului instanțelor de judecată.

Cauza civilă depusă la 10 mai 2017, are o importanță extremă pentru el, întrucât este pensionar, are probleme de sănătate, timp de 2 ani și 6 luni, prin emiterea mai multor hotărâri/decizii judecătorești ilegale, a fost supus la stresuri, nervi, griji, la tratamente degradante.

Prevederile art. 4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, care reglementează examinarea astfel de categorii de cauze civile în termen de 3 luni, este o prevedere imperativă și nu se permite nicio abatere de la această normă de drept.

Consideră că încălcarea obligațiilor prevăzute de lege, ignorarea intenționată a legislației în vigoare, refuzul examinării cauzei în termenul stabilit de lege, i-a cauzat un prejudiciu moral, manifestat prin sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilegal al acțiunilor judecătorilor, sentimente de anxietate, oboseală, stres, neliniște, perturbare a vieții, disconfort și retrăire, suferințe psihice și fizice, pe care îl estimează în mărime de 2.000 de lei.

Astfel, a solicitat Străisteanu Gheorghe admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile depusă la 10 mai 2017 și încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a sumei de 2.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile.

Prin hotărârea din 17 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de Străisteanu Gheorghe a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 24 februarie 2020 Străisteanu Gheorghe a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 17 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii, prin care să fie constatat faptul încălcării dreptului său la judecarea în termen rezonabil a cauzei civile din 10 mai 2017, care durează deja 2 ani și 8 luni, nefiind finalizată, cu încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul său a sumei de 2.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin decizia din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Străisteanu Gheorghe și s-a menținut hotărârea din 17 februarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile prin faptul că la 10 mai 2017 Străisteanu Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului său la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile depusă la 23 iulie 2014 și repararea prejudiciului moral în mărime de 12.000 de lei.

Prin hotărârea din 18 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani acțiunea depusă de Străisteanu Gheorghe a fost admisă integral, s-a constatat faptul încălcării dreptului lui Străisteanu Gheorghe la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile nr. 2ra-614/17 și s-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe suma de 12.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 18 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, în partea admiterii acțiunii depusă de Străisteanu Gheorghe, constatării faptului încălcării dreptului lui Străisteanu Gheorghe la examinarea cauzei în termenul rezonabil și și încasării din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe a sumei de 12.000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acțiunii, în rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia din 12 decembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Străisteanu Gheorghe, a fost casată decizia din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a casat hotărârea din 18 august 2017 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău și s-a pronunțat o hotărâre nouă de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

Prin încheierea din data de 30 octombrie 2019 Curții Supreme de Justiție recursul declarat de către Străisteanu Gheorghe împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost considerat inadmisibil.

Au stabilit instanțele de judecată că potrivit Raportului privind modul de respectare a termenului rezonabil de examinare a cauzei civile nr. 2-2873/17, instanțele de judecată (prima instanță, instanța de apel, instanța de recurs) au respectat dreptul părților implicate în proces, la examinarea în termen rezonabil a cauzei, or, în comportamentul instanțelor nu se denotă o oarecare lipsă de diligență, astfel că la calcularea termenului de examinare urmează a fi luat în considerație atât comportamentul părților și complexitatea cauzei, cât și agenda judecătorilor și instanțelor judecătorești.

Au conchis instanțele de judecată că perioada de referință a examinării cauzei civile, nu depășește limita rezonabilității.

S-a notat că termenul rezonabil urmează a fi apreciat în raport cu termenii prevăzuți de legislația procesual-civilă, or, în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea unor principii fundamentale ale dreptului procesual civil, cum ar fi principiul disponibilității, principiul contradictorialității și egalității în drepturi a participanților la proces, reglementări prevăzute de art. 26 și 27 din Codul de procedură civilă, principii, care în ansamblul lor, materializează dreptul părții la un proces echitabil.

Au reținut instanțele de judecată că cererea lui Străisteanu Gheorghe din 10 mai 2017 a fost *soluționată în fond la 18 august 2017* (f.d. 24), iar soluțiile instanțelor de judecată ierarhic superioare din 14 iunie 2018, 12 decembrie 2018, 21 februarie 2019 și din 30 octombrie 2019, au fost emise în urma contestării de către părți a actelor judecătorești, termen, care este considerat, drept unul rezonabil raportat la procedura de examinare a cauzei în corespundere cu competența fiecărei instanțe (apel, recurs), dar și volumul dosarelor aflate în procedura fiecărui judecător, care au soluționat acțiunea lui Străisteanu Gheorghe.

Mai mult ca atât, părțile și-au valorificat drepturile procedurale prevăzute de legislația în vigoare prin înaintarea diferitor cereri, demersuri și respectiv contestarea actelor judecătorești, iar o atare atitudine în exercitarea drepturilor lor, în consecință a generat tergiversarea emiterii unei hotărâri irevocabile, respectiv examinarea cauzei în termenul invocat, nu a avut loc din culpa instanței de judecată.

Nu a fost reținut argumentului lui Străisteanu Gheorghe precum că examinarea cererii de chemare în judecată depusă la 10 mai 2017, a durat 2 ani și 6 luni, or, reclamantul nu poate pretinde la constatarea încălcării dreptului la durata nerezonabilă a examinării cauzei, în circumstanțele în care acesta a dispus liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, astfel încât, instanța a fost pusă în situația în care urma să asigure atât dreptul reclamantului la justiție, precum și respectarea dreptului pârâtului la un proces echitabil.

Nu au fost reținute nici argumentele precum că tergiversarea examinării cauzei se datorează exclusiv comportamentului instanțelor de judecată, or, în acțiunile instanței sesizate nu persistă careva temeiuri de tergiversare, iar procedura și termenul de examinare nu constituie o încălcare a termenului rezonabil prin prisma CtEDO.

Referitor la pretenția privind compensarea despăgubirii morale în sumă de 2.000 de lei, instanțele de judecată au menționat că în lipsa probelor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege, nu acordă dreptul persoanei în mod automat la compensarea acestuia prin prisma Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

La 03 iunie 2020 Străisteanu Gheorghe a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 20 mai 2020 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 17 februarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului Străisteanu Gheorghe a invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, apreciind arbitrar probele administrate, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

A indicat că instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că a prezentat suficiente probe justificative că acțiunea sa depusă la 10 mai 2017 împotriva Ministerului Justiției cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral, a fost examinată cu încălcarea termenului prevăzut la art. 4 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, adică peste 2 ani și 8 luni.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 20 mai 2020.

Din actele cauzei rezultă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa lui Străisteanu Gheorghe, prin intermediul oficiului poștal și poștei electronice, la 02 iunie 2020 (f.d. 137-138), însă nu se atestă date când a fost recepționată de către recurent.

Astfel, recursul declarat la 03 iunie 2020, este în termen.

La 06 iulie 2020 în adresa Ministerului Justiției a fost expediată copia recursului declarat de Străisteanu Gheorghe, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 160-161), însă intimatul nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de

către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Străisteanu Gheorghe, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (*cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991*), pe când în recursul depus de Străisteanu Gheorghe, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Străisteanu Gheorghe, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Străisteanu Gheorghe, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Nicolae Craiu

Ion Guzun